

HUWELIJKSVOORDELEN BIJ SCHEIDING VAN GOEDEREN

Huwelijksvoordelen bij scheiding van goederen

Hélène CASMAN

Erenotaris

Emerita gewoon hoogleraar VUB en ULB

Gewezen professor UGent

Wetenschappelijk adviseur

Greenille Private Client Team @ Deloitte Legal

Alain-Laurent VERBEKE

Gewoon Hoogleraar KU Leuven

Directeur Rector Roger Dillemans Instituut Familiaal Vermogensrecht

Professor of Law Harvard, UCP Lisbon, Tilburg

Partner Greenille Private Client Team @ Deloitte Legal

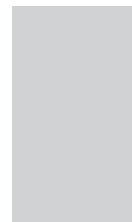
 INTERSENTIA

Antwerpen – Gent – Cambridge

Huwelijksvoordelen bij scheiding van goederen
Hélène Casman & Alain-Laurent Verbeke

© 2022 Lefebvre Sarrut Belgium NV
Hoogstraat 139/6 – 1000 Brussel

ISBN 978-94-000-1565-4
D/2022/7849/145
NUR 820
Gedrukt in de Europese Unie

Verantwoordelijke uitgever: Paul-Etienne Pimont, Lefebvre Sarrut Belgium NV
Lay-out: Crius Group, Hulshout

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Ondanks alle aan de samenstelling van de tekst bestede zorg, kunnen noch de auteurs noch de uitgever aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade die zou kunnen voortvloeien uit enige fout die in deze uitgave zou kunnen voorkomen.

INHOUD

Inleiding	1
Hoofdstuk 1. Huwelijksvoordelen in een stelsel van scheiding van goederen.	3
I. Inleiding.....	3
II. Huwelijksvoordelen in een gemeenschapsstelsel.....	4
A. Civiel.....	4
a) De gelijke verdeling van aanwinsten	4
(1) Het begrip aanwinsten	4
(2) De gelijke verdeling van aanwinsten in een gemeenschapsstelsel.....	7
(3) Het vertrekpunt voor de theorie van de huwelijksvoordelen.....	8
b) Wat met ruimere huwelijksvoordelen?	10
(1) Clausules waaruit voordelen kunnen ontstaan	10
(2) De kwalificatie van deze voordelen	11
(3) Afbakening: ‘plafond’ en ‘surplus’	14
(4) Samenloop met niet-gemeenschappelijke kinderen: artikel 1465 BW ...	16
c) Codificatie van het Burgerlijk Wetboek	17
B. Fiscaal	19
a) Fiscale regels met betrekking tot huwelijksvoordelen als gevolg van een niet-gelijke verdeling van de gemeenschap.	19
b) Fiscale regels als gevolg van de verplichte verwaarlozing van huwelijksvermogensrechtelijk bedongen schulden en schuldvorderingen.	21
III. Huwelijksvoordelen in een scheiding van goederen.....	24
A. Geen huwelijksvoordelen in een zuivere scheiding van goederen	24
(1) De scheiding van goederen na de hervorming van 2018.....	24
(2) Geen correctie, geen huwelijksvoordeel.	26
B. Verrekenbedingen.....	26
a) Civiel.....	26
(1) Beschrijving	26
(2) Huwelijksvoordeel.....	28
b) Fiscaal.....	30
(1) Belastbaarheid van dit huwelijksvoordeel?	30
(2) Brussel en Wallonië: het arrest van het Hof van Cassatie van 24 maart 2017.	31
(3) Vlaanderen: het Kerstdecreet	32
(4) Grondwettelijk Hof: arrest van 10 juli 2019	32

C.	Beperkte gemeenschap of vennootschap van aanwinsten	35
a)	Civiel	35
b)	Fiscaal	41
D.	Toegevoegd intern gemeenschappelijk vermogen of ‘bestemd vermogen’	41
a)	Civiel	41
(1)	Beschrijving	41
(2)	Huwelijksvoordelen	45
b)	Fiscaal	45
E.	Onverdeeldheid	46
a)	Civiel	46
(1)	Nadere omschrijving	46
(2)	Huwelijksvoordelen	50
b)	Fiscaal	51
(1)	Een bestaande onverdeeldheid	52
(2)	Een huwelijksvermogensrechtelijk gecreëerde onverdeeldheid	53
(3)	Niet-fiscale motieven	55
c)	Onderscheid huwelijksvoordeel en beding van aanwas	55
F.	Bedingen m.b.t. goederen in exclusieve eigendom?	59
G.	Waarschuwing: fiscaal misbruik	66
a)	Uitbreng uit gemeenschap en vervolgens beding van aanwas	66
b)	Inbreng in TIGV van de gezinswoning alleen	67
H.	Conclusie	68

Hoofdstuk 2. Bedingen met betrekking tot goederen in exclusieve eigendom in een stelsel van scheiding van goederen: ook een huwelijksvoordeel? 73

I.	De fundamenteën van de theorie der huwelijksvoordelen	73
II.	Het forfaitair verrekenbeding in natura in zeven stappen	75
III.	Beperking tot aanwinsten?	78
IV.	Voorbeeld van clause	80

Hoofdstuk 3. Kanscontract of huwelijksvoordeel in een scheiding van goederen: hoe omgaan met het risico van fiscaal misbruik? 85

I.	Inleiding	85
II.	Bedingen van aanwas en kanscontracten tussen echtgenoten vs. verblijvings- en toekenningsbedingen	87
A.	Bedingen van aanwas en kanscontracten	87
1.	Terminologie	87
2.	Civiele en fiscale kwalificatie	89
3.	Vereisten voor een werkzaam beding van aanwas of kanscontract	89
b)	Het is een wederkerige overeenkomst, onder bezwarende titel	90
c)	De kansen moeten evenwichtig zijn	92
d)	Het voorwerp van de overeenkomst: bijzondere titel – actuele goederen – zaakvervangings	96

4.	Impact van het huwelijksstelsel	99
a)	Kanscontract	99
b)	Beding van aanwas: niet voor gemeenschappelijke goederen	100
c)	Beding van aanwas voor onverdeelde niet-gemeenschappelijke goederen	101
d)	Beding van aanwas ook voor onverdeelde goederen in een scheiding van goederen	101
e)	Vooraf sleutelen aan de status van gemeenschappelijke goederen? . . .	102
B.	Verblijvingsbedingen en toekenningsbedingen	103
1.	Terminologie	103
2.	Civiele kwalificatie	104
b)	Objectieve kwalificatie als niet-schenking	104
c)	Wederkerigheid noch kansengelijkheid vereist	105
d)	Ook op niet ‘actuele’ goederen	106
e)	Toepassing van de artikelen 1464 en 1465 oud BW	107
3.	Fiscale kwalificatie	109
4.	Impact van het huwelijksstelsel	112
III.	Risico van fiscaal misbruik	113
A.	Over het fiscaal misbruik in het algemeen	113
B.	Niet-fiscale motieven die zwaarder moeten wegen dan de fiscale motieven.	115
1.	Niet-fiscale motieven voor het beding zelf	115
2.	Niet-fiscale motieven voor de voorafgaande verrichting of ‘eerste stap’	117
C.	Wanneer wekt de ‘eerste stap’ fiscale argwaan?	117
1.	Vermogensrechtelijke herschikking.	117
a)	Mogelijke civiele motieven voor een vermogensrechtelijke herschikking.	118
b)	Via een schenking	118
c)	Inbreng in onverdeeldheid.	120
2.	Uitbreng uit de gemeenschap	123
3.	Overgang van gemeenschap naar scheiding van goederen	127
a)	Geen degelijke verantwoording voor deze overgang	127
b)	Betere bescherming tegen schuldeisers	128
c)	Ruimere autonomie in een scheiding van goederen	130
d)	Betere bescherming tegen een buitenechtelijk kind.	132
D.	Een afzonderlijke regeling voor de gezinswoning	133
1.	Goedgekeurde aanvragen	133
2.	Afgewezen aanvragen.	134
3.	Coherentie of consequentie is niet vereist.	137
b)	Diversiteit moet civiel verantwoord worden.	137
c)	Civiele opportuniteit van het TIGV	138
IV.	Conclusie	141

Hoofdstuk 4. Het toekenningsbeding bij scheiding van goederen	145
I. Het algemeen kader van de huwelijksvoordelen bij scheiding van goederen	145
II. De fiscale gevolgen van deze huwelijksvoordelen	147
III. Hoe omgaan met het risico van fiscaal misbruik?	148
IV. Het toekenningsbeding	151
V. De fiscale kwalificatie van het toekenningsbeding: Vlabel bevestigt	153
VI. Concluderend: vijf aandachtspunten	157
Bijlagen	159
Standpunt 17044 van 15 juli 2022 Beding van aanwas	159
Voorafgaande Beslissing VB 19053 van 21 oktober 2019 Wijziging huwelijkscontract – Scheiding van goederen met verrekening van aanwinsten – Vervanging door optioneel verblijvingsbeding ten voordele van de LLE met betrekking tot bestaande onverdeelde goederen, met betrekking tot gecreëerde onverdeeldheid van een onroerend goed en met betrekking tot toekomstige onverdeeldheden van roerende goederen	162
Voorafgaande Beslissing VB 22018 van 9 mei 2022 Wijziging huwelijkscontract met creatie van een onverdeeldheid voor goederen die elke echtgenoot exclusief toebehoren en met toevoeging van een facultatief verblijvingsbeding voor alle onverdeelde goederen (inclusief gezinswoning)	183
Voorafgaande Beslissing VB 22025 van 2 juni 2022 Voorhuwelijks huwelijkscontract – Scheiding van goederen met optioneel verblijvingsbeding voor alle onverdeelde goederen en optioneel toekenningsbeding voor alle eigen goederen die exclusief aan één echtgenoot toebehoren, met passiefregeling	197
Voorafgaande Beslissing VB 22026 van 20 juni 2022 Wijziging huwelijkscontract met keuze voor een scheiding van goederen – Creatie van een huwelijksvermogensrechtelijke onverdeeldheid van roerende goederen en toevoeging van een optioneel verblijvingsbeding m.b.t. alle bestaande en toekomstige onverdeelde goederen	212
Voorafgaande Beslissing VB 22027 van 15 juli 2022 Voorhuwelijks huwelijkscontract – Keuze voor scheiding van goederen – Optioneel huwelijksvermogensrechtelijk beding van toekenning van een eigen goed van de man ten voordele van de vrouw indien man vooroverlijdt – Proportionele passiefregeling	227